

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Nowoczesne metody badawcze
	angielskim	Modern research methods

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

1.1. Sekcja ¹	Sekcja nauk humanistycznych i sekcja nauk społecznych
1.2. Dyscyplina ²	Nauki o polityce i administracji
1.3. Forma kształcenia	Stacjonarna
1.4. Poziom kształcenia	Szkoła Doktorska
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	dr hab. Rafał Dudała, prof. UJK
1.6. Kontakt	rafal.dudala@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Rodzaj przedmiotu ³	Przedmiot ogólny
2.2. Język wykładowy	Język polski

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć ⁴	Wykład i ćwiczenia	
3.2. Liczba godzin ⁵	10 h wykładów i 10 h ćwiczeń	
3.3. Miejsce realizacji zajęć	Zajęcia w pomieszczeniu dydaktycznym UJK	
3.4. Forma zaliczenia zajęć	Zaliczenie (wykład), Zaliczenie z oceną (ćwiczenie)	
3.5. Metody dydaktyczne	Wykład problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja kierowana, analiza przypadków, praca z tekstami źródłowymi, prezentacja projektów badawczych	
3.6. Wykaz literatury	podstawowa	• Creswell, J. W. (2013). <i>Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane</i>. Przeł. J. Gilewicz. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. • Braun, V., Clarke, V. (2022). <i>Thematic Analysis: A Practical Guide</i>. SAGE. • Schuster, K., Dunn, S. (red.) (2021). <i>Routledge International Handbook of Research Methods in Digital Humanities</i>. Routledge. • Salganik, M. J. (2018). <i>Bit by Bit: Social Research in the Digital Age</i>. Princeton University Press. • Grimmer, J., Roberts, M. E., Stewart, B. M. (2022). <i>Text as Data: A New Framework for Machine Learning and the Social Sciences</i>. Princeton University Press.
	uzupełniająca	• Drucker, J. (2021). <i>The Digital Humanities Coursebook: An Introduction to Digital Methods for Research and Scholarship</i>. Routledge.

¹ Sekcja nauk humanistycznych, nauk społecznych, nauk ścisłych i przyrodniczych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu, nauk o sztuce.

² Historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki medyczne, nauki o zdrowiu, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki o bezpieczeństwie, pedagogika, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki biologiczne, nauki chemiczne, nauki fizyczne, nauki o Ziemi o środowisku, sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, sztuki muzyczne.

³ Przedmiot ogólny, przedmiot dziedzinowy w sekcji, przedmiot dyscyplinowy w sekcji, przedmiot specjalistyczny w dyscyplinie.

⁴ Ćwiczenia, wykład, seminarium.

⁵ Zgodna z programem kształcenia w Szkole Doktorskiej.

		• Kozinets, R. V. (2020). <i>Netnography: The Essential Guide to Qualitative Social Media Research</i>. Wyd. 3. SAGE. • Christensen, G., Freese, J., Miguel, E. (2019). <i>Transparent and Reproducible Social Science Research: How to Do Open Science</i>. University of California Press. • Gao, Y., Lee, D., Burtch, G., Fazelpour, S. (2025). Take caution in using LLMs as human surrogates. <i>Proceedings of the National Academy of Sciences</i>, 122(24), e2501660122. DOI: 10.1073/pnas.2501660122. • ALLEA (2023). <i>Europejski kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej</i>. Wydanie poprawione 2023, wersja polska. Berlin: ALLEA. DOI: 10.26356/ECoc-Polish
--	--	--

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć) C1. Pogłębienie wiedzy o współczesnych podejściach i metodach badawczych stosowanych w naukach humanistycznych i społecznych, obejmujących strategie jakościowe, ilościowe, mieszane i cyfrowe, z uwzględnieniem ich założeń epistemologicznych, możliwości poznawczych oraz ograniczeń. C2. Rozwinięcie zdolności samodzielnego projektowania oryginalnych badań naukowych, w szczególności formułowania problemów i pytań badawczych, doboru materiału źródłowego oraz uzasadniania wyboru metod adekwatnych do przedmiotu badań, perspektywy teoretycznej i specyfiki dyscypliny. C3. Doskonalenie umiejętności analizy i interpretacji materiałów badawczych z wykorzystaniem wybranych metod jakościowych, ilościowych i narzędzi cyfrowych, a także integrowania wyników, krytycznej oceny procedur analitycznych oraz przedstawiania ustaleń w sposób przejrzysty i naukowo uzasadniony. C4. Kształtowanie odpowiedzialności i refleksyjności metodologicznej poprzez rozwijanie umiejętności rozpoznawania problemów etycznych, oceny jakości źródeł i danych, dokumentowania decyzji badawczych oraz odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji i praktyk otwartej nauki.	4.2. Treści programowe W1. Projektowanie badań w warunkach pluralizmu metodologicznego. Specyfika poznania naukowego w humanistyce i naukach społecznych: interpretacja, wyjaśnianie i krytyka. Relacje między teorią, problemem badawczym, metodą i narzędziem. Strategie jakościowe, ilościowe i mieszane; logika indukcji, dedukcji i abdukcji. Identyfikowanie luki badawczej, formułowanie pytań oraz określanie wkładu poznawczego projektu. Warunki zasadnego łączenia metod i perspektyw dyscyplinarnych. W2. Współczesne metody jakościowe i interpretacyjne. Analiza tematyczna, analiza dyskursu i narracji oraz etnografia cyfrowa – założenia, zastosowania i różnice. Interpretacja tekstów, dokumentów, wywiadów i materiałów wizualnych z uwzględnieniem kontekstu ich powstania i funkcjonowania. Dobór materiału, kodowanie, tworzenie kategorii i rozwijanie interpretacji. Komputerowe wspomaganie analizy jakościowej. Refleksyjność badacza, krytyka źródeł i kryteria jakości interpretacji. W3. Metody ilościowe i porównawcze w badaniach społecznych i humanistycznych. Konceptualizacja, operacjonalizacja i dobór wskaźników. Zasady konstruowania prób oraz oceny porównywalności przypadków i zbiorów danych. Badania obserwacyjne i eksperymentalne jako odmienne strategie uzasadniania wniosków. Analiza rozkładów, zależności i zmian w czasie; interpretacja wyników modeli statystycznych. Rozróżnienie opisu, predykcji i wyjaśniania przyczynowego. Ograniczenia kwantyfikacji zjawisk społecznych i kulturowych. W4. Humanistyka cyfrowa i obliczeniowe badania społeczne. Budowanie korpusów tekstowych, digitalizacja źródeł, metadane i przygotowanie materiału do analizy. Komputerowa analiza tekstu: częstotliwości, współwystępowanie słów, klasyfikacja i modelowanie tematów. Relacje między bliską lekturą a analizą dużych zbiorów tekstów. Przegląd zastosowań analizy sieciowej i przestrzennej w badaniach relacji, obiegu idei i praktyk społecznych. Walidacja wyników oraz wpływ selekcji źródeł i sposobu ich cyfrowego opracowania na ustalenia badawcze. W5. Sztuczna inteligencja, przejrzystość i etyka procesu badawczego. Możliwości wspomagania analizy materiałów przez modele językowe oraz zasady sprawdzania poprawności ich wyników. Rozróżnienie danych empirycznych, interpretacji badacza i treści wygenerowanych automatycznie. Dokumentowanie wykorzystanych narzędzi, wersji modeli i procedur. Ochrona uczestników badań, poufność, prawa do materiałów źródłowych i odpowiedzialność za wyniki. Zarządzanie danymi, udostępnianie dokumentacji oraz odtwarzalność analiz z uwzględnieniem specyfiki badań interpretacyjnych.
---	--

C1. Opracowanie koncepcji metodologicznej badania. Przekształcenie zagadnienia z obszaru zainteresowań doktoranta w problem naukowy i pytania badawcze. Wskazanie perspektywy teoretycznej, materiału źródłowego lub danych oraz sposobu ich doboru. Porównanie dwóch możliwych strategii badawczych i uzasadnienie wyboru jednej z nich. Ocena spójności projektu, jego wykonalności i potencjalnego wkładu w rozwój dyscypliny. **Rezultat:** wstępny schemat projektu badawczego.

C2. Warsztat analizy jakościowej i interpretacji źródeł. Analiza niewielkiego zestawu tekstów, dokumentów, fragmentów wywiadów lub materiałów wizualnych. Określenie kontekstu źródłowego, przeprowadzenie kodowania i opracowanie kategorii analitycznych w ramach wybranego podejścia. Przygotowanie notatki interpretacyjnej oraz porównanie alternatywnych odczytań materiału. Rozpoznanie wpływu założeń badacza na tok analizy i ocena przydatności komputerowego wspomaganie kodowania. **Rezultat:** opracowany fragment materiału i uzasadniona interpretacja.

C3. Eksploracyjna analiza danych ilościowych i porównawczych. Praca na przygotowanym zbiorze danych społecznych lub uporządkowanych danych dotyczących zjawisk kulturowych. Ocena kompletności danych, dobór wskaźników, porównanie rozkładów i wykonanie podstawowych zestawień. Przygotowanie wizualizacji oraz interpretacja przykładowego wyniku analizy zależności. Rozpoznanie ograniczeń pomiaru, doboru próby i uogólniania ustaleń. **Rezultat:** krótka analiza zawierająca zestawienie wyników, wizualizację i komentarz metodologiczny.

C4. Cyfrowa analiza korpusu tekstowego i walidacja wyników. Przygotowanie niewielkiego korpusu wraz z podstawowymi metadanymi. Przeprowadzenie analizy częstości i kontekstów występowania wybranych pojęć oraz porównanie wyników z interpretacją konkretnych fragmentów źródeł. Ocena wpływu sposobu przygotowania tekstów na rezultat analizy. Krytyczna ocena przygotowanego przykładu automatycznego kodowania lub klasyfikacji z wykorzystaniem modelu językowego. **Rezultat:** raport z analizy cyfrowej wraz z oceną jej trafności i ograniczeń.

C5. Integracja metod, ocena jakości i prezentacja projektu badawczego. Rozwinięcie projektu rozpoczętego podczas pierwszych ćwiczeń z wykorzystaniem doświadczeń z kolejnych warsztatów. Uzasadnienie zastosowania jednej metody lub sposobu integracji kilku metod. Opracowanie planu analizy, dokumentowania decyzji, zarządzania materiałami i ograniczania ryzyka etycznego. Prezentacja projektu i wzajemna recenzja jego spójności, oryginalności oraz wykonalności. **Rezultat:** koncepcja metodologiczna badania wraz z planem zapewnienia jego jakości.

5. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Przedmiotowy efekt uczenia się	Doktorant, który zaliczył przedmiot	Odniesienie od efektów uczenia się w Szkole Doktorskiej (zgodnie z programem kształcenia w Szkole Doktorskiej)
w zakresie WIEDZY:		
W01	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych, w których odbywa się kształcenie, związane z prowadzoną tematyką badawczą lub projektową	SD_W02
W02	zna i rozumie metodologię badań dyscyplin naukowych, w których odbywa się kształcenie, w tym analizy statystycznej wyników	SD_W03
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	potrafi zdefiniować cel i przedmiot badań naukowych lub działalności projektowej, formułować hipotezy badawcze w zakresie dyscypliny nauki o polityce i administracji, w której przygotowuje rozprawę doktorską oraz dokonywać	SD_U01

	krytycznej analizy i oceny wyników badań naukowych, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy	
U02	potrafi opracować oryginalną koncepcję badań lub działalności projektowej, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować, a także wnioskować na podstawie wyników badań naukowych lub efektów działalności projektowej	SD_U02
U03	potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki do twórczego identyfikowania, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym lub projektowym	SD_U03
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	SD_K02
K02	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców oraz inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	SD_K03

6. SPOSOBY WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiotowe efekty uczenia się	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin ustny/pisemny			Kolokwium			Projekt			Aktywność na zajęciach			Praca własna			Praca w grupie			Inne		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S
W01	+				+			+		+	+										
W02	+				+			+		+	+										
U01	+				+			+		+	+										
U02	+				+			+		+	+										
U03	+				+			+		+	+										
K01	+				+			+		+	+										
K02	+				+			+		+	+										

7. KRYTERIA OCENY STOPNIA OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
Wykład (W) ⁶	3,0	łącznie wynik aktywności (20% oceny) oraz odpowiedzi na pytania (80% oceny) na poziomie 51-60% wg przyjętej punktacji.
	3,5	łącznie wynik aktywności (20% oceny) oraz odpowiedzi na pytania (80% oceny) na poziomie 61-70% wg przyjętej punktacji.
	4,0	łącznie wynik aktywności (20% oceny) oraz odpowiedzi na pytania (80% oceny) na poziomie 71-80% wg przyjętej punktacji.
	4,5	łącznie wynik aktywności (20% oceny) oraz odpowiedzi na pytania (80% oceny) na poziomie 81-90% wg przyjętej punktacji.
	5,0	łącznie wynik aktywności (20% oceny) oraz odpowiedzi na pytania (80% oceny) na poziomie 91-100% wg przyjętej punktacji.
ćwiczenia (C) ⁷	3,0	łącznie wynik aktywności (50% oceny) oraz projektu (50% oceny) na poziomie 51-60% wg przyjętej punktacji.

⁶ Niepotrzebne usunąć.

⁷ Niepotrzebne usunąć.

	3,5	łącznie wynik aktywności (50% oceny) oraz projektu (50% oceny) na poziomie 61-70% wg przyjętej punktacji.
	4,0	łącznie wynik aktywności (50% oceny) oraz projektu (50% oceny) na poziomie 71-80% wg przyjętej punktacji.
	4,5	łącznie wynik aktywności (50% oceny) oraz projektu (50% oceny) na poziomie 81-90% wg przyjętej punktacji.
	5,0	łącznie wynik aktywności (50% oceny) oraz projektu (50% oceny) na poziomie 91-100% wg przyjętej punktacji.

Przyjmuję do realizacji

.....